YTTRANDE

2016-11-23

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ds 2016:37

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

(Ds 2016:37)

Inledning

I Sunne kommun har vi länge tagit emot ensamkommande barn. För närvarande har vi 35 barn boende på fyra olika HVB-hem och 60 barn som bor i familjehem. Hitills har två barn från HVB-hemmen blivit uppskrivna i ålder, en av dem fick samtidigt avslag på sin asylansökan.

Vi har byggt upp en väl fungerande organisation där många människor är engagerade kring barnen. Nu har antalet avslag ökat dramatiskt.
De investeringar som gjorts i dessa barn, både i pengar, i arbete och i engagemang kommer inte att komma Sverige tillgodo, vilket vi ser som ett oerhört slöseri.
Barnen påverkas inte bara av sina traumatiska upplevelser och svåra situation, utan också av migrationsverkets långa och osäkra handläggningstider De godtyckliga och rättsosäkra åldersuppskrivningarna som migrationsverkets tjänstemän för närvarande kan göra och gör och de många avslagen på senare tid förvärrar deras oro.
Detta är naturligtvis också en ständigt närvarande frustration för dem som på olika sätt arbetar med barnen eller har sociala relationer till dem.
Rättssäkerheten i Sverige måste omfatta alla som vistas här, inte minst traumatiserade barn.

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

- Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart".
- De barn som uppfattas som uppenbart äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.
- Barn som uppfattas som uppenbart äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.
- Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket uppenbart är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,

#vistårinteut Sunne genom Marie-Louise af Sandeberg, lärare och volontär i Röda Korset